

irányát a hasznosság, és használhatóság elve határozzák meg. Ezen kerek egészet képező intézmény fölé a szakoktatás fog emelkedni, mely ott fog kezdődni, hol megszűnik az általános oktatás lehetősége és szükségessége, és ott fog végződni a középiskolában, hol a szakismeret, és ott fog kezdődni az egyetem, hol a szaktudomány. Másrészt kifejezve: az általános műveltséget nyújtó iskola után következnek a klasszikus, a reális, a kereskedelmi, földmives, iparos, művészeti sat. közepoktatás, melynek tanulmányai folytathatók lesznek az egyetem megfelelő szakosztályaihoz és az egyetemhez a kereskedelmi, földmívelési és művészeti vidéki akadémiái oly viszonyban állanak, mint a jogakadémia a nyelven az egyetemhez lennének.

E rendszer célja világos, irányja határozott, a határok pontosak és mégis elég szabad térést hagynak a fejlődés számára. Míg az előtűnt fekvő törvényjavaslat mindjárt első §-ában azt mondja: a gymnasium kiválóan az egyetemre, a reálgimnázium a megegyezésre készítendő elő, tehát egy a gymnasiumnak, mint reálnak célja magánkülön egy más intézményben esik és azon hamis feltevésen alapszik, hogy a ki a gymnasiumba vagy reálba lép, az egyetemre szándékozik menni. A miniszteri indoklásban van szó az általános műveltségről is, de hol kezdődik és végződik az ezeket lefedő valahol oly kérdések, melyekre felelet nincs sem a törvényben, sem a tanrendben.

Hanem igen is az van mondva a 4. és 6. §. indoklására, hogy a gymnasium és reál tantárgyai, hisz minden ember ismeri, hogy szükségesek, de általános műveltségre, és a két iskola tantárgyai nem lévén egyik, két általános műveltséget látszik szupponálni. Lehet-e eredményt várni egy intézménytől, melynek makacs védelmezői sincsenek tisztában céljával, egyik az egyetemre való előkészítés, a másik az alaki képzés, a harmadik az általános műveltséget, negyedik az intellektus fejlesztését állítja?

Hol a cél bizonytalan, lehet-e bizonyosság az eszközök és az irány megválasztásában. Bizonyára nem, ha egyik is mindnyájban azon szent hitben, hogy a közepoktatás hallgatóit a tudományért való lelkesedés viszi az iskolába, mintha ma is, miként régen a vagyonosok műkedvelői foglalkozása és nem kenyérkereset volna a tudomány, és az élet minden ága, minden ténye nem a hasznosság és használhatóság után mérlegelnek, mintha nem az érdekek uralma, hanem pusztá platói szemlélet uralná a nemzetek sorsát. Ugyan mit ér ez a tudomány iránt, a ki nem tudja, hogy mi a tudomány? Pedig ilyenek lépnek középiskoláinkba. A mi az embert ifjú korban, tanulásra ösztönzi inkább a gyakorlati, mint az elméleti ismeretek felé irányul. Az egyetem elkészítő iskolájul szolgál középiskola védelmi nem gondolnak még azon áldozatokkal sem, kik középiskoláinkba más hiányban lépnek, anélkül, hogy az egyetembe átépül akarnának. Valjon ezek tanulásának mi lehet a célja és több-e az emlékeztet gyakorlásánál? Szabad-e a törvényhozásnak annyi erő és idő elvesztegetését, a mi az állam vesztésége is egyszerűsággal figyelmen kívül hagyni, hisz ezek közé az iskolából, sietnek mindent elfeledni, hogy az élet téves dolgaival ismerkedhessenek meg, mikre nézve teljes bizonytalanságban hagyta az iskola. De nem lelkiismeretlen játéka-e az emberek jövőjéül 10—12 éves korában a gyereket, illetőleg a szülőit pályaválasztásra kényszeríteni, mi ha szerencsétlen, egy elhibázott élet, a meg nem érdemelt büntetés? 10—12 éves korban nem lehet megítélni a hajlamot, a tehetséget, az csakis a fejlettség bizonyos fokán jelentkezik. Szigorúan bünteti az állam azokat, kik másokat testi épségében megcsönkítanak, és mi mestersegesen, törvényenl tesznek ezeket lelki nyomorokká, mert hivatásuk tévesztett, nincs átmenet és aztán ezek terhére vannak a társadalomnak, terhére maguknak. Van ebben valami azon vadak gondolkodás módjából, kik érzelmelek közé sorítják gyermekeik koponyáját, hogy alakja divatos legyen. A tanrendjavaslat a latin és görög korán kezdett tanítása által lehetetleníti az átmenetet a reálból a gymnasiumba és ebből a reálba, mert ott nem tanultak latin és görögül, itt a természet tudományokban vannak elmaradva.

Teszi ezt, mert talán direkt céljának akar tartani. Vasutaink is egyenesen céljuknak tartanak, azonban bizonyos államok megállanak, hogy a ki tovább nem akar menni, leszálhasson, a kik más vonalra indultak, átlhessen. A törvényhozás is nem egy illő összekötő vasutonalatt szavazott meg. Boldog isten! épen ellenkező történet a közoktatás terén, mintha az iskola nem volna a szellemi forgalom oly általános használata szent közege, mint a vasut az anyagi forgalom mezéjen.

Mindenzen hiányokat és ferdeségeket megszüntető, legalább enyhítő rendszer lehet egyedül a jövő rendszerre. Ha egy általános oktatás előzi meg az iskolát, mely a választott pályára szaknevelés alapján előkészíti, akkor a pályaválasztás könnyű és biztos lesz, akkor a tanuló nagy része meglesz kimélve a hiábán való munkától, s a nevelés több eredményt mutat fel, akkor megszűnik azon europailag általános panasza, hogy az egyetemnek a tudomány elég magas fokán nem mozoghatna a közepoktatás nevelés esekély volta miatt. A közepoktatás pedig kénytelen így tenni, mivel általános másodfokú nevelési közeg lévén, nemcsak a magasabb műveltség után vágyókat neveli, és a tanár kénytelen a tanulók közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Csanád Sándor tisztelt barátunktól a következő sorokat vettük: Pest, febr. 7. Tisztelt szerkesztő ur! Ma reggel érkezvén meg Budapestre, itt arról értesültem, hogy a helybeli lapok a „Debreceni Ellenőr” azon roszakaratú híré, mintha képviselői tisztemről lemondani, s Baracseoban költözni szándékoznának, átvették, s terjesztették. Ennek ellenében kinyilatkoztatom, hogy sem képviselői tisztemről leköszönök, sem az országból kivándorolni, nincs és nem is volt soha szándékom, sőt inkább ha eddig könn lettem volna is, most visszajönni tartanám kötelességemnek, hogy az ebredező nemzeti közszellem támogatásával, azon elveknél, melyeknek eddig éltemmel és szívvel a hű szolgáló voltam, esekély tehetségemhez képest mielőbbi valószínűség elmozdításom mellett megpróbáljak. Remélem, s lovaságsgóktól elzárom, hogy ezen nyilatkozatomat mind azon lapok által veendő, a melyek a fent említett s ép oly roszakaratú, mint teljesen alaptalan hírt hasábjaikban felvették. Barati üdvözléssel. Csanád Sándor.

Az orosz körjegyzék.
A „Journal de St. Pétersburg” nyilvánosságra hozza azon körjegyzéket, melyet Gortschakoff herceg január utolsó napján Pétervárról a külföldön levő orosz diplomatiai képviselőkhöz, illetve London, Páris, Bécs, Berlin és Rómába küldött: a körjegyzék következők hangzik:
Pétervár január 31. A portánk Európa akaratával szemben tanúsított ellenállása a keleti kérdésben új phasist idéz elő. A császári kabinet a kérdést kezdetül fogva europainak tekinté, mely csak a nagy hatalmak megegyező akaratával oldható és oldandó meg. Minthogy lényeg minden kizárólagos és személyes utonodától az összes kabinetek által elvetették, a nehézség arra sorozott, hogy a török kormányt arra bírni, hogy keresztény alattvalói fölött igazságságos és humanus uralkodjék, nehogy Európa állandó válságnak legyen kitéve, mely lelkiismeretét felhőborítja és nyugalmat zavarja. Ez a humanitás és az általános érdek kérdése volt. A császári kabinet tehát oda törekedett, hogy egy európai megegyezést hozzon létre, ezen válság visszatérésének megállítására. Az osztrák-magyar kormány mint legközelebbi érdekeltet tárgyalásba bocsátkozott, hogy az európai kabinetek előterjesztést tegyen, mely egy általános megegyezés és egy közös eljárás alapulvél szolgálja. Az Andrássy grófnak 1875. december 18. (30) kelt jegyzéke mind a porta helyeslével találkozik. Minthogy azonban a megegyezés végrehajtása hiányosnak és terméketlennek mutatkozott, a kabinetek a berlini memorandum által oda képzésüket, hogy a közös cél elérése végett a leghatásos eszközökhöz nyuljanak.
Minthogy a megegyezés nem volt teljes és a diplomatiai actio megszakított, a kabinetek a bolgár megszállás, a konstantinápolyi forradalom és a mindinkább súlyosodó szerbiai és montenegrói háborúval szemben újul megalkakult. Az angol kormány kezdeményezése folytán megegyeztek a pacifikációs alapelvekre, és „kezességek”, melyeket egy Konstantinápolyi összehívott konferencián kellett volna megvitatni. Ezen konferencián előnkéntesen teljes megegyezéshez jutott egy a befeltekelték, mint a behozandó reformokra nézve s ezt a portával mint Európának közakarattal közölte, mely részéről makacs vonakodásra talált.
Dacára az egy évvel már tovább tartó diplomatikus erőfeszítések után, a melyek nagy értékű bizonyítékai annak minő nagy súlyt helyeznek a nagy hatalmak a kelet békéltetésére, s azon jogokra, azokat az általános érdekek szempontjából fogantatottani kifejezve szilárd akaratukat a célt európai egyetértés mellett érni é, a nagyhatalmak hasonló helyzetben vannak, mint a krízis kezdeténél, a melyek csak nehezített a hozott veráltozat, a felhevült szenvedélyek, a nevelt hibák és azon kiliatás által hogy a jelenlegi szomorú állapot megszüntetése előre nem látható időre halasztatik el, a mely állapot léte súlyosan nehezíti Európára és méltán nyugtalantja a közelmennyét s a kormányokat.
A porta nem emlékezik a már előbb tett ígéretére; és nem tesz eleget az europai állam öszhangzat irányában kötelességeinek; számba sem veszi a nagyhatalmak egyöntetű kívánásait. A nélkül, hogy egy kedvező lépés is tétetett volna a megoldás felé: Keleten az állapotok rosabba fordultak, ijesztegetik Európa nyugalmát, az emberségi érzetet, és a keresztény népek önézetét.
Ily körülmények közt császár ő Főlsége, mi előtt a neki hozzá méltónak látszó magatartása felett határoz, súlyt helyez azon cabinetek elhatározására tudatára, a melyekkel eddig ugyanazon törekvéseink voltak s melyekkel jövőre is lehetőleg együtt működést hajtanak.
„Azon cél, a melyt a nagy hatalmak szem előtt tartanak a konferencia actáiban látott világos kifejezést.
„A török kormány makacsodása sérti Európa méltóságát és zavarja nyugalmát. Tudni akarjuk, hogy a kabinetek, melyekkel eddig öszhangzólal működünk, mit szándékoznak tenni, hogy azon vonakodásokra felüljünk, hogy a megállapodások keresztültelítet biztosítsuk.
„Felhívom ont ezt tudomásul venni, a külügy-miniszternek felolvassni s neki róla másolatot adni. Főljadja stb.”

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

Először a közép-niveaujához alkalmazkodni. Ugron Gábor.

* Az értelmes gazda, hogy drasztikus példát hoztak fel, nem tesz így eskőjával, egy éves korában nem határozza el, hogy hámos vagy hata, hogy rudas vagy ostorhegyes legyen.

